

ZAKÁZANÁ KNIHA O KAUZE GORILA EXKLUZIVNĚ V LN

„Zmlátili mě a přivázali k posteli“

LN přináší první kapitoly z knihy **o korupčním spisu Gorila**, kterou soud na Slovensku zakázal vydat, aniž by ji viděl.

TOM NICHOLSON

Dveře se otevřely a někdo vešel ze tmy do mého pokoje. Neviděl jsem, kdo to je, ale cítil jsem změnu ve vzduchu, byl jsem si vědom přítomného zla, jako když se náhle ochladí.

Když vešel do světla, mé nohy, spuštěné z postele, se už dotýkaly země. Džínovou bundu měl oblečenou na mikině nebo šustákovce s kapucí, v šeru jsem to neviděl přesně. Páchl ulicí. Do pokoje se za ním nacpali další dva chlapi.

„Mohu vám pomoci?“ zeptal jsem se. Absurdní, ptát se vetřelců, jak jim mohu pomoci, ale ovlivňovalo mě vědomí, že oni jsou tady ti predátoři, já jen kořist.

„Pomocť?“ zopakoval Džínová bunda a ušklíbl se přes rameno. A pak z jeho rukávu vystřelila pěst a setkala se s mou hlavou.

Stalo se to jednou v podvečer, v zimě 1998 v Bratislavě, když jsem pracoval jako reportér pro jednu malou anglickou novinu. Na Slovensku tehdy nebyla válka jako na

Tom Nicholson

Kanadský novinář, který dlouhodobě žije na Slovensku, se jako jeden z prvních dostal k odposlechům Slovenské informační služby z konspiračního bytu skupiny Penta. Ve spisu, který dostal jméno Gorila, se tvrdí, že Penta uplácela jak poslance, tak politické strany napříč spektrem. O skandálu Gorila chtěl vydat knihu **Gauneři**. Bratislavský soud však začátkem měsíce její vydání předběžným opatřením zakázal.

Balkáně, novináři pravidelně nemizeli jako v Rusku, ale platila pravidla Divokého západu (východu?).

Za kyklopského premiéra Vladimíra Mečiara se v zemi unášelo a vraždilo, novináři párkrát dostali nakládačku a občas jim vybuchovala auta. To vše pod pečlivým dozorem Mečiarovy tajné služby. Sám Mečiar v té době vládl Slovensku jako Sauron Středozemi, a jakkoli

směšně to dnes, když je mu sedmdesát a je politickou fosilií, zní, jeho moc byla obrovská. Nakládačku jsem od nezvaných hostů dostal zřejmě za to, že jsem se odvážil psát o jeho zvěrstvech.

Ležel jsem v posteli a četl knihu Cormaka McCarthyho o ženě, která čeká dítě se svým bratrem, s přiznačným názvem Vnější tma. Když se dítě narodí, vezmou jí ho a ona se vydá na pouť přes Apalačské pohoří, které je plné zloduchů a hledá svou dceru. Temnota té knihy se šířila v každém prostoru, ve kterém ji kdo četl, nemluvě o mém malém pokoji na prázdné koleji daleko od domova. Takže když ti tř omezení vešli dovnitř, chvíli mi trvalo, než jsem si uvědomil, že jsou skuteční. Jeden byl celý zarostlý vidět mu byly jen oči; další z nich k němu by pasovalo nějaké apalačské jméno jako Toadvine, měl dlouhé rozčuchané mastné vlasy po ramena.

Jediný úder, který si pořádně pamatuji, byl ten první, do spánku. Pak už jsem jen měl pocit, že se plazím hustým bahnem, abych se dostal ke dveřím. Svítlo jen slabě světlo; dokud na mě dopadaly úde-ry, pokoušel jsem se chránit si obličej, skrýval se v malém výklenku na chodbě a potlačil strach.

„Přestaň!“ zařval hlas. „Dej ruce vzhůru!“

Pokračování na stranách 2 a 3

Tajná kniha o Gorile:

Pokračování ze strany 1

Zaváhal jsem. Ne proto, že bych se chtěl bránit, ale protože jsem věděl, že jakmile se vzdám, jsem ztracený. Byl jsem však sám proti sobě, ruce mi proti mě vůli vylétly instinktivně nahoru a s tím zmizela i moje vůle bojovat. Chytili mě za zápěstí, dovedli k posteli a přinutili mě lehnout si na břicho.

Ruce mi svázali za zády, přes hlavu přetáhli pytel. Jeden z nich, myslím, že Džinová bunda, si klekl na moje záda a začal mě mlátit do hlavy.

Možná byl klamaný, že útok skončil tak rychle. Už jsem necítil žádnou bolest. Byl jsem v celé situaci tak vystrašený, že jsem nechtěl zaupět jako zvíře chycené do pastí.

„To stačilo, slez z něj,“ řekl veliči hlas. Ukázalo se, že patří Vou-satému, který dřepl v postele a nadzvedl pytel na mě tvář. „Tak jak? Dýchá se ti líp?“

Přikývl jsem. Byl menší než jeho kumpáni, kteří byli zaneprázdnění prohlídkou pokoje. Kvůli kapuci jsem z jeho tváře viděl jen zvláštní červené rty. „Máš fotky jedné vraždy. Sef mě poslal, abych je přinesl.“

„My jsme ruská mafie!“ zaskřehotal jeden z chlapů. „Ne, srbská mafie,“ přidal se k němu druhý a rozchechtal se. Matrace se prohnula pod kolennem a dostal jsem další úder do hlavy.

„Podívej,“ řekl a tentokrát mi nechal pytel na obličej. „Já proti tobě nic nemám, ale tady moji přátelé jsou profici a jsou ozbrojeni. Je to jejich živobytí.“

”

„Přestaň s tím už!“ zařval Vou-satý a znovu se ke mně sklonil: „Poslouchej, dej nám, co potřebujeme, a my odejdeme.“

Z úst mi vyšla záplava slov, trval jsem na tom, že nemám žádné fotky, že nemám ani fotoaparát, nikdy jsem neviděl žádnou vraždu, a už vůbec nejsem ten člověk, kterého hledají.

„Ale jmenuješ se Tom Nicholson, ne?“

Zalila mě nová vlna zoufalství, když se má záchranná vducholoď jménem ToNeJsemJá zřítla dolů. Vou-satý se postavil a já jsem zůstal ležet na posteli, zatímco všichni tři dál prohlédávali pokoj. Záhadná hudba zipů, šepotu, rychlých a tvrdých pohybů. Pak se Vou-satý vrátil.

„Podívej,“ řekl a tentokrát mi nechal pytel na obličej. „Já proti tobě nic nemám, ale tady moji přátelé jsou profici a jsou ozbrojeni. Je to jejich živobytí. Když mi nedáš fotky, půjdu pryč a nechám tě tady s nimi, možná si dobře popovídáme.“

„Ne, ne, ne,“ zamumlal jsem. „Mylíte se. Nevím, odkud máte moje jméno, ale já jsem nikdo, já nejsem ani Slovák, já se do ničeho nemíchám!“

Kauza Gorila otrásla politickou scénou na Slovensku a přivedla do ulic tisíce demonstrantů, nejvíce od roku 1989. Kniha Toma Nicholsona, která výbušný případ popisuje, soud zakázal vydat. Deník SME využil právního výkladu předběžného opatření a zveřejnil v minulých dnech na placených stránkách svého webu úvod knihy. Tyto kapitoly Lidové noviny přináší po dohodě s deníkem SME a vydavatelstvím Petit Press i svým českým a slovenským čtenářům.

Povzděchl si, jako by nad tím uvažoval. „Řeknu ti, co udělám. Půjdu dolů a zeptám se šéfa. Pokud se mylím, vrátím se a osobně se ti omluvím. Ale pokud lžeš, tak máš problém.“

Chytili mě dva páry rukou. Svázaly mi nohy a připoutaly je k zápostmým jedním dlouhým provazem otočeným kolem mého krku. Byl jsem natažený jako na skřipci. Na chvíli mi sundali pytel a nacpali mi do pusy jednu z mých kravat. Pak mě přenesli na postel a pro jistotu připoutali k jejímu rámu. Vou-satý se ke mně nahnul: „Můžeš dýchat?“

Přikývl jsem, protože jsem se nemohl dočkat, až vypadnou. Strčil prst pod provaz na mém krku a zkontroloval ho.

„Jeden z mých lidí bude hlídat před dveřmi.“ Řeknu ti, co udělám. Nepochyboval jsem o tom, že Vou-satý si šel vše ověřit. Raději se nehýbat.

Ale pak jsem si uvědomil něco jiného. Že jsem v devátém patře prázdného internátu, a jelikož všichni studenti jsou doma na zimních prázdninách, než by mě někdo našel, bylo by jaro. Ze když se nařachanci vrátí, tak ne proto, aby se omluvili a rozvázali mě.

Podáři se mi dostat kravatu z úst, ale tento proces jen těsněji přitáhl provaz kolem mého krku. Vystrašený jsem se otočil a zakousl se do toho, co mě drželo. Byla to moje šňůra na prádlo, plastová s lankem uvnitř. Zvykl jsem ji a řezal zuby, dokud se nepřetrhla, setřásl jsem z hlavy pytel a osvobodil se z uzlu na nohou a na rukou.

Posadil jsem se na posteli a zkontroloval škody. Ukradli mi stereo a sbírku ceděček, ale nechali mi peněženku a pasy. Podíval jsem se pod koberec. Peníze, co jsem měl schované pro krajní případ, tam stále byly. Zmizely ale klíče, cestovní tašky a nový zimní kabát. Bastardi.

Popadl jsem kuchyňský nůž při vzpomínce na hlídače za dveřmi. Vyklopil jsem panel ze spodní části dveří, dalším úderem jsem zničil zámek. Chodba však byla prázdná.

Trvalo věčnost, než jsem se dostal do přízemí. Budova měla příliš mnoho rohů, za kterými se mohli skrývat útočníci, a ve výta-hu ležela prázdná lahev od vodky, která jako by patřila Toadvinovi. Raději jsem šel po schodech.

Nočním vrátnému se nechťelo volat policii. Tvrdil, že celé hodiny nikdo nešel dovnitř ani ven, a díval se mi přitom do oteklé tváře. Nakonec přece jen zvedl telefon a zavolal. Pak mi udělal čaj a nechal mě vypít si ho ve vrátnici, kde mě nikdo nemohl vidět.

Přišla policie, čtyři detektivové a dva policisté v pěkných zelených uniformách. Hledali otisky prstů, zatímco já jsem čekal v hale, až řeknou, co bude dál.

Nechali mě odejít v sedm ráno. Zatímco jeden z detektivů sepsal zprávu, zeptal jsem se ho, co se podle něj stalo. Pořásl hlavou. Zeptal jsem se ho znovu, řekl

„Asi to byla Siska,“ zamumlal. „Zastrašování.“ I v tom zmateném stavu jsem mu odmítal uvěřit. Co mohlo zajímat tajnou službu na reportérství beze jména?

”

jsem mu, že nemám kam jít, můžu se jen vrátit do svého pokoje, a tak bude lepší, když mi řekne, co ví, abych se podle toho zařídil. Vzdychl.

„Asi to byla Siska,“ zamumlal. „Zastrašování.“ (SIS – Slovenská informační služba, tajná policie – pozn. red.)

I v tom zmateném stavu, ve kterém jsem se nacházel, jsem mu odmítal uvěřit. Co mohlo zajímat tajnou službu na reportérství beze jména, který píše pro zahraniční noviny s malíčkým nákladem?

”

„Asi to byla Siska,“ zamumlal. „Zastrašování.“ (SIS – Slovenská informační služba, tajná policie – pozn. red.)

I v tom zmateném stavu, ve kterém jsem se nacházel, jsem mu odmítal uvěřit. Co mohlo zajímat tajnou službu na reportérství beze jména, který píše pro zahraniční noviny s malíčkým nákladem?

”

„Asi to byla Siska,“ zamumlal. „Zastrašování.“ (SIS – Slovenská informační služba, tajná policie – pozn. red.)

I v tom zmateném stavu, ve kterém jsem se nacházel, jsem mu odmítal uvěřit. Co mohlo zajímat tajnou službu na reportérství beze jména, který píše pro zahraniční noviny s malíčkým nákladem?

A proč si myslím, že ta nakládačka byla zastrasování, a ne krádež nebo vloupání? Opřel se o křeslo a rozhodl se mi něco říct.

„Strávili ve vašem pokoji příliš mnoho času,“ vysvětlil. „Kdyby to bylo jen vloupání a krádež, vlezou a vylezou tak rychle, jak mohou, nebudou se dalších patnáct minut poflakovat kolem a mlátit vás a tvářit se, že jsou mafie. Necháň tam i vaše pasy a nechťeli peníze, takže to nebyli obyčejní zloději. A to, co ukradli, odnesli ve vašich taškách, takže předpokládám, že improvizovali a snažili se předstírat krádež.“

Vyšel jsem z policejní stanice do zimního rána, kde na mě čekala moje dívka, vyslanec z reálného světa. Šli jsme k ní domů a dali jsme si několik skleniček vodky. Než jsem šel-do práce, zavolal jsem do redakce, co se stalo. Jen co jsem si sedl za stůl, přišel editor Dan Borský, poplácal mě po rameni a položil přede mě teplé pivo. V přehrávači pustil starou nahrávku Cranberries a připíli jsme si. A pak jsem se sesypal.

Celé týdny jsem pak ze srdce nenáviděl Slovensko a tuto nenávisť chránil kuchyňským nožem v náprsní kapse svého saka. Nebyla to buhvíjaká emoce; skládala se ze sebestlísti a hanby. Nevydělávám tu dohromady nic, a teď se ještě musím starat o takové hlouposti! Když vás někdo zbije a sváže jako bezmocné zvíře, už to do-cela pěkně zničí ego. Clověk nenávidí sám sebe a hledá snadnou obět, na kterou by to všechno mohl shodit.

Po měsíci jsem se odstěhoval od přítelkyně zpět do starého bytu, protože se mi zdálo ponížující se dál skrývat. Diru na dveřích zalátali překližkovým panelem, jinak se nic nezměnilo. Kousky se-zvýšené šňůry na prádlo a kravata stále ležely na posteli. Po přehrávači zůstal na stole zaprášený trojúhelník. Vnější tma ležela hřbetem nahoru na koberci, kam oné noci spadla.

Vrátil jsem se ke starému životu. Věnoval jsem se psaní a po čase jsem přestal nosit v kapse kuchyňský nůž – všechna má saka byla zničená. Přátelé a sousedé na koleji se mě už donekonečna nepali, co se stalo. Dostal jsem dopis, ve kterém mi policie oznomovala, že je vyšetřování uzavřeno a nic se nezjistilo. Pachatel neznámý.

Myslím, že přesně to byl moment, kdy jsem se rozhodl napsat tuto knihu. Ne jako nějakou odplatu „mafianům“ ani jako oslavu svého machovství („bije se jako holka, ale píše hustě“ apod.). Ne, rozhodl jsem se prostě proto, že jsem byl poprvé i já sám součástí toho, co se dělo kolem. Místo toho, abych se vrátil uražený do Kanady, chtěl jsem zůstat a být členem „ctnostné menšiny“, která odporuje Mečiarovi. Řekl jsem si, že monokl a ukradené věci byly platnou vstupenkou do této skupiny. Ale jak jsem mohl přispět? Neměl jsem nic, jen fakt, že jsem už i já patřil k těm, které dala vláda zmlátit.

Dokud se to nestalo, bylo pro mě Slovensko exotickým místem, kde se dá strávit několik let, než se rozhodnete, co s životem. Po

Pokračování na str. 3

Kupoval si politiky? Jaroslav Haščák, spolujatel Penty FOTO SME

Spis Gorila, který se objevil před loňskými Vánoci na jednom americkém internetovém serveru přináší „údajně“ analytické zprávy o slovenské informacní službě (SIS) v konspiračním bytě kapitálové skupiny Penta na bratislavské Vajnorské ulici z let 2005–2006.

Ve spisu Gorila se tvrdí, že Penta a konkrétně její spolujatel Jaroslav Haščák osobně upláceli jak poslance, tak politické strany napříč slovenským politickým spektrem a chtěli za to získat výhody v různých oblastech slovenského hospodářství. Vedle Haščáka je hlavní postavou skandálu bývalý ministr hospodářství Jirko Malchárek z již zaniklé strany ANO a Anna Bubeniková, politička Slovenské demokratické a křesťanské unie, donedávna šéfka Fondu národního majetku.

Hlavní postava. Politička Anna Bubeniková FOTO SME - VLADIMÍR ŠÍMÍČEK

Kapitálová skupina Penta zpochybňuje pravost spisu. Tvrdí, že „obchodů“, jež materiál zmiňuje, se žádný neuskutečnil. Penta prohlašuje, že připravuje právní kroky na svoji ochranu. Haščák se ale už dva měsíce neukázal na veřejnosti.

Od vypuknutí kauzy se už objevilo několik nepřímých důkazů a svědeckých výpovědí, jež potvrzují minimálně to, že v konspiračním bytě se skutečně spolujatel Penty Haščák scházel se slovenskými politiky, elitními policisty a že SIS na základě povolení soudu byt odposlouchávala.

Vedení SIS, patrně poté, co zjistilo hloubku skandálu, který by pro nejsilnější slovenské politické strany a Pentu plynul, odposlechový materiál zřejmě potichu zlikvidovalo. Podle některých podezření, jež se objevily ve slovenském tisku, dokonce bývalý šéf kontrarozvědky předal zvukové záznamy odposlechů přímo skupině Penta. Každopádně několik trestních

A další aktér skandálu. Bývalý ministr Jirko Malchárek FOTO ARCHIV SME

oznámení, které podal jak sám agent, jež byt Penty odposlouchával, tak později novinář Tom Nicholson, jež se k analytickému zpracování jako první dostal, šlo v letech 2006–2011 do ztracena.

Skandál Gorila vyvolal na Slovensku v minulých týdnech největší demonstrace od roku 1989 a změnil poměry na slovenské politické scéně. Strana SDKÚ Mikuláše Dzurindy, na níž padá největší stín podezření, ztratila dvě třetiny voličů a nemusí se ve volbách 10. března dostat ani do parlamentu. Skandál však poškozuje i opoziční Směr, jehož předseda Robert Fico mohl také chodit do bytu Penty na konspirační schůzky. Na vlně znechucení zkorumpovanými politiky roste popularita nových stran jako hnutí 99 % či hnutí Obyčejní lidé, jež mohou výrazně promluvit do skladby nového parlamentu.

LUBOŠ PALATA

Máme toho dost. Do ulic vyšly tisíce Slováků. FOTO SME - VLADIMÍR ŠÍMÍČEK

Slovenský soud knihu Toma Nicholsona neviděl a rovnou ji zakázal

Kanadský novinář Tom Nicholson, který žije na Slovensku a spis Gorila odhalil, napsal o celé výbušné kauze knihu. Dal jí název Gauneri.

Jeho osoby. Bratislavský soudce Branislav Král, jež je už z minulosti známý kontrolními kroky ve prospěch Penty, zakázal nejen knihu vydat, ale také nařídil Nicholsonovi, aby odevdal všechny rukopisy, poznámky a další materiály sloužící k přípravě knihy.

Soud v Bratislavě předběžným opatřením 6. února zakázal vydávání jakékoli části knihy Toma Nicholsona o korupčním skandálu Gorila bez toho, aniž by knihu viděl. K zákauzu stačilo prohlášení spolujatele kapitálové skupiny Penta a hlavní postav skandálu Jaroslava Haščáka, podle něhož by kniha údajně mohla obsahovat nepravdivé skutečnosti, které by se dotýkaly

Ide o první případ v polistopadové historii Slovenska, kdy soudce zakázal ještě nevyanou knihu. Soudce Král svůj zákaz zdůvodnil tím, že „očekává“, že by v knize mohly být neověřené skutečnosti.

Premiérka Iveta Radičová krok bratislavského soudu označila za „jasné porušení svobody slova“, ale zároveň dodala, že kromě toho, že proti tomu „ostře protestuje“, nemůže nic jiného dělat.

Vydavatelství Petit Press, které vydání knihy připravovalo, oznámilo, že přípravy pozastavuje. Proti

předběžnému opatření soudce Krále se však odvolalo a očekává, že do dvou týdnů může být zrušeno a knihu v tom případě zveřejní. I tak však zřejmě Nicholsonova kniha Gauneri nevyjde do předčasných parlamentních voleb 10. března.

Nicholson se pokoušel samotný spis Gorila, který vypovídá o korupcování slovenské politiky finančními skupinami, marně zveřejnit dva roky. Přesbívat si ho podle něj měli i Češi. „Tyto kapitálové skupiny u nás fungují také, jejich metody, jak je znám, se opakují,“ řekl Tom Nicholson v rozhovoru pro LN.

Zmlátili mě a přivázali k posteli

Pokračování ze str. 2

zorovateli jako já – učitelé angličtiny, dobrovolníci mírových sborů, smutní právníci a manažeři, které poslaly firmy namísto do Barcelony do Bratislavy – společně prožívali postkomunistickou frašku přeplněnou postavami jako Mečiar nebo tlustý šéf jeho tajné služby Ivan Lexa. Z ničeho nic jsem se však sám ocitl uprostřed této hry a začal jsem nejednou vnímat – a nenávidět – albánské veksláky před Tescem, drogové dealery, černý mercedes křižující městem, steroidová monstra, která „chránila“ bary v centru města. Nabušení vládní národu, v politice i v ulicích, a jejich vulgárnost byla všudypřítomná a všem na očích.

Každému, kdo se na situaci podíval blíže, bylo jasné, že na Slovensku nešlo o to, že se pohybovalo směrem k ruskému stylu nesvobodné demokracie; Slovensko bylo v podstatě uniánsko místními oligarchy, kteří z něj chtěli vytvořit vlastní panství uprostřed střední Evropy. Konečně jsem pochopil, proč tolik mladých lidí odchá-

Celé týdny jsem pak ze srdce nenáviděl Slovensko a tuto nenávisť chránil kuchyňským nožem v náprsní kapse svého saka

”

zelo do zahraničí a proč se tisíce lidí angažovaly v protivládních protestech.

Jak dávno je, zdánlivě, to léto roku 1998! Mečiar prohrál ve volbách a mezinárodní izolace, do které Slovensko hnal, je dnes jen poznámkou pod čarou v učebnicích dějepisu. Nejmoudřejší z nabušených vyměnili steroidy za oblek a novináři jsou napadáni jen slovně, často dokonce z opodstatněných důvodů.

V podstatě se toho však změnilo jen málo. Kleptokracie, kterou Mečiar přinesl, zůstala na svých místech; je jen o něco sofistikovanější. Většina voličů stále zoufale nerozumí veřejným otázkám a v konečných politických skandálech nevidí žádné zkažit. Reknou si jen, že „všichni politici kraďou“. Hajzlové stále dostávají vysoké úřady – Mečiarův klon Robert Fico je dlouhodobě nejdůvěryhodnějším politikem v zemi – a lidé vnímají politiku tak, že menší zloději nahrazují větší a naopak. Jako by se zničený dům dal opravit tím, že vyměníte nájemníky.

V roce 2004 jsem se zeptal Martina Barta, bývalého analytika tajné služby, co se mi to vlastně tehdy na koleji stalo. Přestože si nemohl být jistý, že v tom měla opravdu prsty tajná služba, tvrdil, že bych byl „perfektním cílem“. „Byl jsi dostatečně známý, takže by se o tom ostatní novináři dozvěděli a pochopili by vzkaz, jaký jim přes tebe poslali.“ řekl. „Ale zároveň jsi byl cizinec bez jakýchkoli kořenů, takže nikdo neočekával vážnější následky. Pravděpodobně si mysleli, že odejdeš ze země.“

Neodešel jsem, ale trvalo mi de-

set let, než jsem pochopil proč. Důvodem je tato kniha. Je o moci a o tom, jak je na Slovensku zneužívána jako prostředek ke zbohatnutí. Je o organizovaném zločinu – ne o bezduchých praktikách místních gangsterů, ale o tom, jak oligarchové a politici překročili systém, aby zbohatli. Je také o tobě a o mně, o naší ztracené nevinnosti a o bolestivém poznání toho, jak to na Slovensku funguje. Je to můj příspěvek ke činnosti ctnostných menšín a je to má odpověď těm třem mužům v mém pokoji a všemu, co reprezentovali. Toto je pro vás, chlapci, a pro ty, co vás poslali.

Jakmile otevřel dveře, věděl jsem, že něco není v pořádku. Misto toho, aby mě pozval dovnitř, řekl, abych podržel výtah, a vzal si z věšáku bundu. Zatímco zamykal, chtěl jsem se na něco zeptat, ale on zavrtěl hlavou. Výtahem jsme sjeli až dolů, celou dobu v úplném tichu.

Měl jsem Petra rád od chvíle, kdy jsem ho poznal. Byl to první tajný, se kterým jsem se setkal, takže když jsem jednoho červeného odpoledne roku 2008 přišel do hospody Czech Cellars Pub a hledal muže v červené kšiltovce, nevěděl jsem tak úplně, co mám čekat – možná nějakou šedou myš s brýlemi, bez emocí. Místo toho měl muž, který zvedl obočí místo pozdravu, téměř dva metry, začínající pleš, teplé, vlhké ruce a výrazná, jakoby zklamáná ústa.

Výtah minul přizemí a zastavil ve sklepě. Potíchu jsme prošli mezi krabicemi a čistícími prostředky do výklenku vzuadu.

„Suspendovali mě,“ zašeptal. „Dokud probíhá vyšetřování, mám domácí vězení, ale jsem si jistý, že to je konec.“

„Do prdele.“ vydechl jsem a na jednu jsem se lekl, že jsem ho nějak prozradil. „Nikdy jsem nikomu neřekl, že se setkáváme, ani vlastní manželce ne. Jediné, co mohou mít, jsou e-maily, co jsme si psali. Možná mají ty...“

„To je moje vina, ne tvoje,“ šeptal dál. „Už mě asi sedovali děle. Jsem v tajné službě jedenáct let a to je dost dobrý důvod, abych byl pro nové šéfy nespolehlivý. Nevím, co je nastartovalo, ale mají fotky. Je konec.“

„Dobrý den, pane Nicholson,“ stálo v úvodu e-mailu, „jsem příslušník bezpečnostních složek SR. Chtěl bych se s vámi osobně setkat.“

”

Možná existují novináři, jejichž příběhy vznikají na základě vnitřní inspirace nebo starostlivého pozorování, ale já takový nejsem. Možná nemám fantazii, možná jsem příliš líný. Ale když je na Slovensku tolik lidí, co chtějí říct svůj příběh, když je přitom tolik dobrých příběhů, není důvod, abych křkolomně lovil nápady.

Tak to začalo i s Petrem. „Dobrý den, pane Nicholson,“ stálo v úvodu e-mailu, který jsem dostal jednou pozdě večer, „jsem příslušník bezpečnostních složek SR. Chtěl bych se s vámi osobně setkat. Detaily vám poskytnu osobně. Pošlete mi, prosím, svoje telefonní číslo, na které vám mohu zavolat, a možný čas setkání.“

Za ty roky jsem dostal desítky podobných e-mailů, ale tento byl něčím jiný. Žádné zaručené sliby pokladu, žádné osobní rozhořčení ani hlouposti špiónážních novel („založte si anonymní účet v internetové kávrně a pište mi jen

odtud“ atd.). Slovní spojení „bezpečnostní složky“ znělo lákavě, stejně jako pisatelova jistota, že má pro mě něco důležitého.

A tak jsme si dohodili schůzku v Czech Cellars, nenápadné hospodě blízko tramvajové trasy na kraji města. Řekl jsem mu, aby čekal chlapa, který vypadá jako tulák (popis, který jsem začal používat při setkáních s neznámými lidmi, ale který je bohužel stále aktuálnější). Přišel jsem včas, ale on tam už seděl u sklenice piva. Při podání ruky byl rychlejší a silně mi stiskl dlaně dříve, než jsem byl připraven jeho stisk opatřit, čímž nade mnou získal mírnou převahu. Měl tedy silnější stisk než já, což nemusi být vždy dobré znamenání. „Petre,“ představil se, když mě šacoval pohledem.

Setkání se zdrojem je jako rande naslepo. Někdy

víte hned, že z toho žádný příběh nebude. Jako když se z vašeho „rande“ vyklubou nervózní nezaměstnaná učitelka s pomačkaným límcem a nepřijemným dechem popisující nepodložená „fakta“ o drobné krádeži, kterou spáchal její soused. Nebo manželka, která chce, abyste odhalili údajný sexuální zájem jejího manžela o jejich dcery (během toho pamätného šokujícího setkání mi dokonce ukázala fotku svého nahého muže).

Dokud se nestanete novinářem, tedy dokud se nezačnete zajímat o příběhy jiných lidí, ani netušíte, kolik zraněných duší chodí po světě, nosí v sobě své bolesti a čeká na diváky. Když se párkrát necháte chytit do pastí nudy, snažíte se vyhýbat

tako-

vým banálními setkáními, jak se jen dá, zejména tím, že si zjistíte o svém zdroji co nejvíce předem. Ne vždy se vám to však podaří, a pak musíte trpět a poslouchat sled nezajímavých událostí. Lidé obvykle prezentují sebe a své příběhy jinak, než jak se odehrály ve skutečnosti, takže během setkání neustále koukáte na hodinky a přemýšlíte, jak co nejrychleji odejít.

Tentokrát to tak nebylo. Petr byl typ zdroje, o jakém všichni novináři sní. Pracoval jako top analytik v tajné službě v sekci pro ekonomickou a organizovanou kriminalitu. Nedávno vedl soudem schválenou sledovací operaci a nyní chtěl vyprávět svůj příběh. „Moje rodina je v ohrožení a moji šéfové se ke mně otočili zády,“ řekl. „Zkusil jsem všechno, co jsem mohl, ale dál už nemám kam jít.“

Přeloženo ze slovenštiny – jas, lup

